

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ РИНКУ ПРАЦІ Й ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Відповідно до вимог ВООЗ, усі країни-члени цієї організації мають формулювати і втілювати у життя таку політику і стратегію національного розвитку, яка враховує гендерний компонент [3]. Інтеграція гендерної проблематики в економічну політику та розвиток охорони здоров'я означає зокрема осмислення нерівності в оплаті лікування різними громадянами. Чому вона існує? Тому що для ринкової економіки визначально притаманне розшарування суспільства з причини нерівності доходів (в макроекономіці його відображає крива Лоренца). Ця нерівність дедалі трансформується в ще більшу нерівність в оплаті (фінансуванні) лікування, бо зі зростанням доходів громадян частка їхніх витрат в охорону здоров'я зменшується. Другими словами, існує регресивне фінансування галузі на шкоду біднішим громадянам. Порушується принцип рівного доступу до медичних послуг. То яка ж категорія громадян з гендерного погляду має менші доходи?

Звернімося до даних Державної статистичної служби України за 9 місяців 2014 р. Середньомісячна заробітна плата жінок в 1,3 рази менше, ніж у чоловіків (відповідно 2980 і 3922 грн.). При цьому у промисловості, фінансовій та страховій діяльності цей розрив ще більший – відповідно в 1,4; 1,5 рази. Зазначимо, що це загалом дохідніші галузі, у яких зарплата перевищує цифру 3509 грн – середню зарплату за всіма видами економічної діяльності у жовтні 2014 р. Навпаки, заробітна плата у бібліотеках і архівах, де працюють переважно жінки, нижча за середню. Причому у чоловіків вона навіть нижча, ніж у жінок, на 8,7 % (відповідно 2529 і 2771). В охороні здоров'я, на перший погляд, заробітна плата жінок ненабагато відстає від чоловіків (відповідно 2371 і 2731 грн). Проте з урахуванням неформальних, тіньових платежів ця різниця значно зростає. Їх більшою мірою отримують

хірурги, серед яких переважають чоловіки [1]. На державній службі в Україні працює майже 75% жінок, та керівні посади практично завжди обіймають чоловіки. До прикладу, у Верховній Раді України – 7,6 % жінок, а у сільських та селищних радах, де низькі заробітна плата та додаткові доходи — від 40 до 50 %. У ЗМІ співвідношення чоловік і жінок теж нерівне: чоловіки – 76%, жінки – 24% [2].

Висновок впливає сам собою: привілейовані робочі місця, з більшими доходами зайняті переважно чоловіками. В основі гендерної нерівності на українському ринку праці лежать аж ніяк не конкурентні переваги чоловіків, а соціальні стереотипи, традиції, узвичаєні норми поведінки людей і також подвічна репродуктивна призначеність жінок. Тому жіноча зайнятість традиційно переважає у сферах діяльності з найнижчими рівнями середньої заробітної плати. Гендерна нерівність послаблює систему державного управління; погіршує людський розвиток; сповільнює економічне зростання і добробут; знижує ефективність боротьби з бідністю. А бідність обмежує доступ до охорони здоров'я. Українські жінки проживають життя, ускладнене широким діапазоном хронічних захворювань, тривалість якого на 8-13 років менше, ніж у Західній Європі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна служба статистики України [Електрон. ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Патрікеєва, Н. Гендерна нерівність — чому чоловіки в українських медіа представлені втричі більше Інститут масової інформації / Н. Патрікеєва [Електрон. ресурс] // Інститут масової інформації. — 2014. — 21 жовтня. — Режим доступу : <http://imi.org.ua/analytics/46116-genderna-nerivnist-chomu-choloviki-v-ukrajinskih-media-predstavleni-vtrichi-bilshe.html>
3. Strategy for integrating gender analysis and actions into the work of who [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://whqlibdoc.who.int/publications/2009/9789241597708_eng_Text.pdf